

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — Helyközi telefon 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A zabos-tarisznya
— és egyebek.

A csikó rendszerint fejét arra fordítva nyert, a honnan a zabos-tarisznyát rázzák. Így tesznek a kormány szoldjában dúslakodó szállítók és egyéb jókkal fizetett harsonások is.

Valamikor Kristóffy rázta nekik az abrakos-tarisznyát. Most Lukács tartja kezében. Akkor Kristóffy felé nyertettek; most Lukács és főképp Tisza gróf a gazdájuk. Tehát őket szaglászszak körül — fizetett hübéresek módjára, gyalázatos huzalozással, farkcsóválással és a nyomtatott betűk erpirítő sorakoztatásával.

De ha még csak ezt tennék, akkor talán a köz-csömörön kívül más baja a józan gondolkozású közönségnek nem történéne.

Azonban a megvadult „zabos“-ok, mint a tulabrakolt csikó úgy száguldoznak és a piszkos rágalmak egész özönével, a legszemérmertlenebbül illetik a haza szentséges jogaiért féltlenül küzdő ellenzéki vezéreket s ezek között Justh Gyulát, a függetlenségi és 48-as párt elvülhetetlen érdemeket szerzett, ideálisan becsületes vezérét.

Ezek a rágalmak, kézzel fogható hazugságok pedig minden jóérzésű embert felháborítanak és undorodással töltenek el.

Nem tartozunk a Justh Gyula vezetése alatt álló párt kötelékébe, valamint egyik pártnak sem vagyunk lekötelezettek. Ez biztosítja tehát a „Székely-Udvarhely“ részére a szólás-szabadságot, melytől az elfogultság oly távol áll, mint akár Makó Jeruzsálem-től.

Nem is hivatásunk Justh Gyula védelmezése. Hiszen a mint önként lepattog az ő érinthetetlenül tiszta, egyenes, bátor, rettenthetetlen egyéniségéről a legmérgesebb sajtóbeli fizetett rágalmak fullánkja, éppen annyira nem szorul reá senki ember fia védelmére.

De mikor látjuk, hogy célzatos ferdítéssel, lelkiismeretlen huncutsággal, a hatalom előtt való farkcsóválás céljából a közvéleményt, magát az igazságot a fizetett, kibérelt sajtó meghamisítani törekedik, ez ellen teljes pártatlanságunk érzetében óvást kell emeljünk. A hamis, hazug vádakot vissza kell utasítsuk annak a becsületes, tiszta jellemű polgárságnak nevében, amely felháborodva, ökölbe szorított kezekkel hadonászva olvassa és megvetesse! nyilatkozik azokról.

Hiába jajveszékél a fizetett sajtó. Hiába óbégat és szitkozódik. Hiába keresi a bünbakt az ellenzék, az igazi hazafias magyar érzésű vezérek sorában. Lukács László gyengeségét és Tisza István gróf balkezes, szerencsétlen felfogású erőszakosságát, törvénytöréseit, házszabálycsavarításait s az

ezek miatt kiütött népferradalom összes borzalmait, lenyalni róluk nem fog sikerülni.

Mondvacinált rágalmakkal a hazafias érzést elaltatni nem lehet. Hiába titkolóznak, hiába követnek el minden gátságot azért, hogy az igazat hirdető ellenzéki sajtó szavait a nép ne hallja, írásait ne olvassa. Új korszak előtt állunk. Felébredt az önérték. Nemcsak a kötelességek néma megadással való viselését vállalja ma már a látó, halló és tudó polgárság, hanem jogait is követeli. Hazudozással tovább ámitani nem lehet. A fizetett rágalmak csak növelik elkeseredését.

Ezt igazolja a múlt heti két napos utcai harc, melyért kizárólag csak a népet lebecsülő, csupán hübéres szolgának tekintő Cézárook a felelősek.

Tessék végig olvasni az ugyanegy időben tartott országgyűlésekről szóló részletes tudósításokat. Megfigyelni, hogy Tisza gróf, az önkéntes felajánkozó, a házszabályellenére is az elnöki méltóságba betörtetett balkezes ur miképp elnökölt?

Ezt olvasva, lehetetlen, hogy ép-eszü ember meg ne botránkozzék és az elnöki székben tobzódó mániakus Ripp van Winkle alaktól meg ne undorodjék.

De jól van ez így. Ez kell a magyarnak! Mert a mig üstökön nem ragadják és jogait féktelen vadsággal eltiporni nem akarják, addig csak szunynyadoz, álmosan bólogat.

Most immár felébred. Az ellenzéki férfiak is egy táborba verődtek és a tegnapi napon már az egységes, az összes ellenzéki pártok vonultak fel a már is bukófélben levő kormány ellen.

Megállapodtak a választói jog és a véderőtörvény ügyében is. A választói jog az általános, egyenlő és részben titkos szavazat szerint alkotandó meg. Választó-jogot kap, aki 24 éves, magyarul írni, olvasni tud, azonkívül választó lesz az aralfabéta, ha valami csekély adót fizet és a kiszolgált katona. Titkos lenne a választás a városokban és ama községekben, ahol a választók többsége magyarul írni-olvasni tud.

Ez az ellenzéki pártok ultimátuma! Ebből engedni már nem is lehet. Ezért nemcsak az egységes ellenzék, hanem a nemzet óriási többsége kész a legvégső harcra, késhegyig menő küzdelemre.

Bűnös szemforgatásokkal, a hatalomhoz való önző ragaszkodásukból kifolyólag, ne féltsék a magyarság vezető-szerepét azok, kik folyton elnyomásunkra, magyar voltunk kiirtására törekedtek. A hazug jelszavak ideje lejárt. Okos a nép immár, butává tenni, félrevezetni nem lehet.

Vége kell szakadjon a kiváltságos uralomnak és annak a csalásnak, hogy ötödfél milliót az állami közpénzekből választási célra, vesztegetésekre for-

dithassanak s egy néhány barom-módra megvásárolt buta ember voksával, mint többséggel hengeghessenek választás után soha nem látott kegyelmes urak.

Az erkölcsi sülyedés végpontra jutott. Nincs tovább. Új Magyarország történetének lapjához érkezünk. Visszafelé nincs út, csak előre!

Teleszky János pénzügyminiszter Zentán szombat óta ugy szerepel, mint bukott képviselőjelölt. Fernbach Károly volt főispánt, a bácskai függetlenségi párt törhetetlen elvhűségű vezérét választották meg vele szemben képviselőnek. Tehát az ellenzék fényes győzelmet aratott. Pedig háromszázezer koronás kormány-párti kassza dolgozott az új pénzügyminiszter mellett.

Justh Gyula erről így nyilatkozott „A Nap“-nak:

— Már reggel hét órakor tudtam az eredményt. A zentai választás az ország megváltozott hangulatának első kifejezése. Rengeteg pénz, presszió, katonaság nem tudta mandátumhoz juttatni a pénzügyminisztert, akiben a Tisza-féle politika képviselőjét buktatta meg az elvü, rendületlen függetlenségi polgárság. Beszélték, hogy háromszázezer koronát vitt le Zentára a kormány-párt. Ugy látszik, ez a pénz is kevésnek bizonyult. A választáson óriási visszaéléseket követett el az elnök. Ez kitűnik abból is, hogy két szavazatszedő küldöttség másnap reggelig hozta el a kétezeregynéhány választó leszávasát. A mi pártunk a legnagyobb elégtétel gyanánt fogadja a választást, amely eddigi harcát fényesen igazolja.

Zentán hiába rázták a zabos tarisznyát. Több volt ott a becsületes függetlenségi elem és győzött az igazság... Pedig Justh Gyulát és pártját bizonyára ott is veszettül rágalmazták — „tudatlanul vagy felületesen“, avagy tudatosan és lelkiismeretlenül, mely utóbbi sokkal súlyosabb, e ítéletre méltóbb bűn az előbbinél...

Kiöntötte Nagyküüllő.

Pünköszt ünnepein éjjel-nappal ömlött az eső. Pár óráig közbe-közbe szünet volt s talán ennek köszönhető, hogy a féktelenül rohanó piszkos áradat a meglevőknel nagyobb károkat nem okozott.

Szekelyudvarhely város V. kerületét, hova az állami elemi és állami polgári iskolákat, valamint a kir. törvényszék középületeit tervezik, a víz egészen elöntötte. Gyalog közlekedni nem lehetett. Vízben állott a sétatér, korcsolyapálya és az épületek nagyrésze.

A baromvásártér, valamint Fábrián József gözmalomtulajdonos kertje egészen vízben uszott s az ott levő deszkákat és nagymennyiségű fát magával sodorta.

A város alsó részén, a kaszárnyaépület környékén lakók is nagymértékben szenvedtek az áradás miatt. Pünköszt másodnapjára virradólag a Fürdő-utca 5. sz. háztól elkezdve

a Gergely-féle Sósfürdőig, az összes épületeket előntötte a víz. Így Juhász Pál, Simó Dénes, Balogh Sándor, Jére Árpád, Szenté Ferenc, Horváth János, Horváth András, Jani István, Tamásy Pál s ezeknek hozzátartozói csak sietve menekülhettek lakásukból.

Balázs János cs. és kir. közöshadsergebeli őrmester hajnali 3 órakor az összes katonasággal kivonult a veszélyeztetett területre s a mentésben nagy és megbecsülhetetlen segítségére volt a lakosság. Így sikerült az emberek életét és vagyonuk nagy részét megmenteni. Ez a derék őrmester a legnagyobb hálára és elismerésre tette érdemessé magát kiváló szolgálatával.

A város tulajdonát képező Kossuth-utca 79 a. sz. alatt levő házat is előntötte a víz. Csodálatos, hogy ilyen nagy veszély idején, sem a város polgármesterét, sem a rendőrkapitányságot látni nem lehetett. Noha mindnyájan a veszély szomszédságában laktak. Hívásra — úgy reggel 8 óra táján — két szál rendőr vonult ki, valószínűleg azért, hogy a derék katonák részéről végzett emberbaráti munka felett csodálkozásuknak kifejezést adhassanak...

A bolgárok dusan termő veteményes kertjét sem kímélte a veszély. De igen nagy kárt tett Frölich Ottó főgimnáziumi tanár gazdasági telepén is. Sok állatot, deszkát és fát elsodort az áradat. A székhídján a közlekedés egész napon át lehetetlen volt. A malomnál levő épületek mind tele vannak vízzel. Ugyisint a barátok kertje, valamint a sétatéri kis lakóház is. Szóval Székelyudvarhely városnak egy részét előntötte a Nagyküküllő.

Bögző község szenvedett legtöbbet az árvíz miatt. A község főutcáján, a Kossuth Lajos utcán elakadt a közlekedés. Pünköst másodnapját a lakosság nagyrésze a hijpadláson töltötte, mert a lakóházak vízzel megteltek. A héjjasfalva—székelyudvarhelyi vasut pályatestét, Bögzőnél és Bikafalvánál erősen megrongálta. A vasuti közlekedés majdnem lehetetlenné vált.

Az *ujszékelyi* vashid is nagy rongálást szenvedett. *Székelykeresztur* alantabb fekvő helyein pedig 2 méter magasra nőtt a víz. Mindenütt sok kárt tett.

Ideje volna már egyszer a hasonló károk megakadályozására valamit tenni. Hiszen majdnem évről-évre szenved a Nagyküküllő folyó mentén telepedett lakosság ehhez hasonló károkat.

A városi sétatérnek a gáton alól levő szabad vizparti részét is néhány darab fűzfa beveresítésével védelmezni lehetne és kellene, amíg nem késő. Az ilyesmikre nem ártana egy kis figyelmet fordítani. Rettenetes az a tétlenség, mely nálunk a legtöbb téren tapasztalható.

Madarak és fák ünnepélye.

Egy kedves és örökre felejthetetlen napot szereztek a székelyudvarhelyi állami iskola tanítói tanítványaiknak, május hó 22-én midőn a „Szejkei majálistérre“ kivitték kirándulásra, majálissal kapcsolatos madarak és fák ünnepélyének az erdőben, a fák lombos árnya alatt, a madarak társaságában való megtartására. Az bizonyos, hogy e napra virradólag nem sok iskolás gyermek aludt izgalom és erős várakozás nélkül, s a legtöbb már a kora reggeli órákban indulásra készen állott. Mintegy 300 főre menő gyermekcsapat reggel 8 órakor az elemi iskola udvarán zászló erdő alatt oszlopokban felállva lelkesedéssel énekelte el a Himnust, ahonnan a szejkei zenekar Rákóczi indulója mellett megindult a hatalmas menet; lelkes éljenzéssel üdvözölve a madarak és fák, valamint a majális megérkezett várva-várt gyönyörű napját.

A csapatok kedvvel haladó menet a Petőfi és Br Orbán Balázs-utcákon végig haladva, a város végén pihenőt tartott, hol az elfáradt hős fiukat a Szejke-fürdő ez alomra díjtalanul rendelkezésre bocsátott omnibus kocsijára ültették fel a csapat vezetői.

Megérkezve a kies majális terre, mely e célra most lett beállítva, letelepedet az utközben a szombatalvi állami vegyes és róm. kath. vegyes iskola csatlakozott növendékeivel megszorodott gyereksereg és egy jó pihenő és a magukkal hozott tíz órai elköltése után a közeli Szejke-kut helyszínére szállított üdítő vizet alapos fogyasztásban részesítette. A gyereksereg egy része ezután játszához fogott, a más része t. i. a bátrabbak táncra perdültek, a tanítótestület tagjainak feleségei ellenben Bene Lajosné tanítónő főszakácsnő vezése alatt a gulyás levesből álló ebéd készítéséhez láttak.

Sürgés, forgás, eleven mozgás a csapongó jó kedv ezerféle megnyilvánulása látható és tapasztalható e tér minden sarkában. Mire eltelik fél egy óra, a párolgó gulyás minden gyermeknek az ölében van, melyet egy darab frissen sült kenyérrel fogyasztanak el. A sürgő-forgó konyha művésznők kielegitve az apró és felnőtt éhes csapatokat egyaránt, most már elégedetten várja mindenki a kezdődő madarak és fák ünnepélyét.

A madár és fa védelem a kultusz normánynak egyik igen nagybecsülendő intézkedése, midőn az ifju zsenge korban kívánja begyökereztetni a madár és fa védelmét.

Az ünnepély délután 2 órakor a Hymnus együttes eléneklésével vette kezdetét, mely után az egyes osztályok növendékei a következő sorrendben mondták el beszédeiket és szavalták költeményeiket. Jertek ide, jertek e. verset: Szabó János I. o. A hangyák e. verset: Lőrincz Albert, Madárbeszélgetést: Gyerkes Pál, Lőrinczi Gábor, Szabó Gyula, Baritz Ödön I. oszt., Bölöni Vilmos, Szabó Ödön, Mazinger Ottó, Soó Béla, Pál Zoltán II. oszt. tanulók. Fészek védelem e. költeményt Szabó Ernő, Mit tanulhatsz a madártól? e. költeményt Paál Lajos II. oszt. tanuló, A diófa panasza e. költ. Németh Andor. Ne bántatók e. költ. Gaál Endre, A virág e. költ. Paál Károly. Bokor és a szél e. költ. Kiss Ernő. Hálás barátok e. költ. Jakab István III-ik oszt. növendékek. Ezután a IV—VI. osztálybeli növendékek: „Csak hogy itt vagy valahára“ kezdetű két szólamu éneke következett, melynek elhangzása, után Madár fiaihoz e. költ. szavalt a Lőrinczi Aladár, Szabadság e. költ. Egyed Ferenc, Fák vetélkedése e. költ. Havrilla Antal, Tittel Ferenc, Nuber Vilmos, Ádám János, Gál Sándor.

Madár társaság próza elmondották Pál Géza, Péter Ferenc, Lőrinczi Géza és Lukács János IV. oszt. tanulók. A hallgatóságot magával ragadó ünnepi beszédet Csoma Gyula IV-ik oszt. tanuló mondott, mely után „Kicsi fülemile dalol“... ének hangzott el két szólamra. Kismadárka párbeszédet elmondották: Miklós Ferenc és Gálffy Sándor IV-ik oszt. tanulók.

A fiu és madárka e. költeményt Méz Dezső, Dal az erdőről e. költ. Szigeti Dénes és A leesett madárka e. költeményt: Papp Sándor V. oszt. tanuló szavalt. Az elhangzott gyermek beszédek és szavalatok után „Levegőben szépen szól a pacsirta“... e. dalt énekeltek kétszólamra IV—VI. osztályosok, mely után Gyerkes Mihály tartott az ifjúsághoz lelkesítő beszédet a madarak és fák védelme, oltalmazása érdekében, dicsőreleg kiemelve azon kedves meglepetést, melyben az iskola növendékei részesítették tanítóikat azzal, hogy már a tél folyamán szervezték maguk körében: Csoma Gyula és Pál Géza

IV. oszt. növendékek vezetése alatt a madárvédő ligát. Buzdító felhívó beszédre a növendékek fogadalmat tettek, hogy a madarakat és fákat állandóan védelmezni fogják. Végezetül a Szózatot énekelte el az ünneplő csapat, mely után tánc és játék következett.

Gyönyörű nyári idő lévén, a szülők és az érdeklődő közönség sokasága is délután egymásután érkezett s nemsokára a felnőttek vidám hangulatától is zajos lett az aranyas pihenő és üdülő kedves majális hely.

Még a zsákba futás kedves mulatsága, majd a lepényevés kacagtató tréfája gyönyörködtette a közönséget és ifjúságot s ez után a magukkal hozott uzsonnát elfogyasztva, sorakozott esti 6 órakor hazaindulásra a már lankadni kezdő gyermekcsapat. A tánchelyre oszlopokba felállva megegyeszer a Hymnust elénekelte az indulásra készen álló csapat, kiknek nevében a kir. tanfelügyelőnek a jelen levő szülőknek és közönségnek igazgató fejezte ki köszönetét a megjelenésért a gyereksereg majálisa és ünnepélye fényének emeléséért.

Ezzel megindult a zöldágas és zászlós menet haza felé, s esti 7 órára már mindenik gyermek otthon volt elbágyadva, de a fáradságot mégis leplezgetve, s várva várták a puha párnás ágy megvetését, hogy megegyeszer álmukban is végig elhessék a mai nap kedves és aranyos élvezeteit. A gyermekcsereg után a felnőttek csapata is apránként szétoszlott, örülve a gyermekek végtelen boldogságán és örömen, s kifejezve elismerésüket a tanítótestületnek a sikerült ünnepély és majális megtartásáért.

Szines képek.

Közhidaink

most már ugyancsak jók kell legyenek. Erre enged következtetést azon körülmény, hogy a városgazda még éjszaka is reparálja őket. Így történt — mint mondják — a pünkösti ünnepek alkalmával zuhogott esőben, mikor éjnek idején zaklatták ki nyugalmából a város gazdát, hogy a barompiac szomszédságában levő hidon a közlekedési akadályt sürgősen elhárítsa.

A C) táblázat szerint fönmaradhatott volna a város javára évi 5—6000 K, ugye bár? Ebből a hidakat gyökeresen és még egyebet is lehetne kijavítani.

Hát a városi tisztviselők részére közgyűlésileg elengedett pótdobókból!? Ezekből is lehetett volna a polgármesternek — bokros és különösen a közérkölcösség terén szerzett érdemei elismeréséül — szobrot emelni. Olyan derék szál ember, hogy okvetlenül megérdemelné a város nevezetességei között való mutogatást. Ajánljuk is Hargita Nándor szobrászművésziünk figyelmébe. Valamilyen formában állítsa a millenáris oszlop környékére. Itt is van érdeme. Az ott látható példás rend, izléssel párosult zöld gyepesítés, csakis a gondos polgármester érdeme...

Ez év végével ugysis lejár a mandátuma és ekkor a hálás polgárság megörökíthetné zajos multu emlékét, már csak azért is, hogy önmagát oly mesteri módon a IIIV. fizetési osztály második fokozatába besegítette, mely neki most immár csekély 5400 K fizetést és még csekélyebb 960 K lakbért, összesen tehát 6360 K évi mellékes járandóságot biztosít a pénzügyi számvizsgálói nyugdíjon kívül még akkor is, ha — államsegély hiányában — pótdobó kellene kiizzadjuk. Hát kell-e ennél nagyobb érdem!?

„Nem, nem, nem,
Nem, nem, nem,
Nem megyünk mi innen el,
Mig a gazda fürkös bottal
Minket innen ki nem ver“

Ezt dudolja a polgármester és kedvelt önzetlen barátai jóvoltából, tovább gyarapítja — bokros érdemeit...

HIREK.

— **Kinevezések.** A pénzügyi miniszter Kövesdi József székelyudvarhelyi pénzügyi titkárt, pénzügyigazgató helyettest és Mátéffy Domokos szolnoki pénzügyi titkárt jelenlegi állomás helyükön a VIII. fizetési osztályba pénzügyi tanácsosnak; Dr Szabó Gyula székelyudvarhelyi pénzügyi segédtitkárt pedig ugyancsak jelenlegi állomása helyén a VIII. fizetési osztályba pénzügyi titkárnak nevezte ki. A jól megérdemelt előléptetésekhez őszintén gratulálunk!

— **Miniszteri segély a Tanitók-Fürdőjére.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter méltányolva a tanitók társadalmi gyógyfürdője, üdülő- és gyermek nyaraló telepe létesítése iránti mozgalmat, a fürdő és üdülőtelep céljaira évi 2000 korona segélyt engedélyezett. A tanitók fürdője a Szejkén már ez évben megnyílt. A részvénytársaság szervezése új alapítással a közeli napokban, mint értesülünk még erősebb buzgalommal megindul. A Szejke-fürdőre érkező tanitók elszállásolására a helybeli elemi iskolákat együttes lakásnak rendezik be, s így lehetővé teszik, hogy mentől többen állatogasanak és itt fürdőzhessenek. Az egész ország tanitósága igen melegen érdeklődik a fürdő és üdülőtelep sorsa iránt, s így annak kiépítése érdekében a részvénytársaság megalakulása még ez év folyamán bekövetkezik.

— **Sz. Szakats Péter előadása.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara érdekes titkára, Sz. Szakats Péter, az Országos magyar kereskedelmi egyesülés által a mezőgazdasági többtermelés tárgyában Budapestre egybehívott országos értekezletén nagyérdekű előadást tartott „Kereskedelem a gazdaság segítője” címen. A közgazdasági szempontból értékes előadás, mely most füzet alakban is megjelent, rámutat annak az irányzatnak helytelenségére, hogy a kereskedelem és mezőgazdaság egymással szemben agresszív magatartást tanúsít s kimutatja, hogy e két fontos tényező együttműködése minő nagy gazdasági jelentőséggel bír.

— **Halálozás.** Germán Ferenc volt erdélyi püspöki uradalmi erdész, szakiskolai élelmező életének 52-ik, boldog házasságának 29-ik évében hosszas szenvedés után elhalt Székelyudvarhelyt. Temetése nagy részvét mellett pünköst másodnapján a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint történt meg. Halálát neje, szül. Veress Márthán kívül nevelt leánya: Macskási Róza és testvérei gyászolják.

— **A hólabda-szelvények továbbadásának büntetése tárgyában** a székely kamara következőkre figyelmezteti a közönséget: Egyes külföldi szélhámos cégek közismert hólabda szelvények terjesztésére ugratják be a közönséget, azt ígérve, hogy akik a pénzért adott szelvényeket árusítják és másokat is beugratnak szelvényárusításra, egy ugynevezett „bón” ellenében előre meghatározott értékű árut kapnak. Az árusításnak ez a módja a közönség hiszékenységére van alapítva, s egyszersmind szélhámosság, mert amikor egy-egy városban nagyon elterjed a szelvény árusítás, nem akad már vevő és mindenkinek nyakán marad az értéktelen szelvény. E visszaélések megakadályozására a kereskedelemügyi miniszter több intézkedést tett s ezek közt kimondotta, hogy azok az egyének, akik a hólabda szelvényeket továbbadják, mint bűnsegédek büntetendők. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 44113-911. sz. rendelete szerint: „Azok az egyének, kik a hólabdaszelvényeket továbbadják, az 1884. évi XVII. t.-c. 51. §-ába ütköző kihágást ugyan nem követik el, hanem azzal a ténykedésükkel, hogy a szelvényeket to-

vább adják, a kihágás elkövetését előmozdították s így mint részesek büntetendők”. Mostanában több külföldi cég részint selyem és szövet árukkal, részint cipőkkel kíván hólabda szelvények küldözgetése után vevőket fegni, ezért a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a szelvények továbbadása büntetést von maga után és másfelől a közönség károsodásával jár.

— **Rejtélyes haláleset** foglalkoztatja most Zetelaka nagyközség és vidékének társadalmát. Szabó Róza, egy 25 év körüli leány halálán gondolkozik a közönség, aki az erdőn halt el. Állítólag a szénás-szekérről leesett és hanyatt vágódva, koponyarepedést kapott s ez okozta volna halálát. A törvényszéki boncolás megtörtént. A további nyomozat lesz hivatva kideríteni a rejtélyesnek látszó haláleset körülményeit. Derék esendőségünk bizonyára megkeresi és meg is találja a haláleset valódi történetét, melyről a néphit legendákat sző; jellemzésül a falusi társadalmi erkölcsök beteges tüneteinek.

— **Országos jegyzőkongresszus.** Az országos jegyzőkongresszus előkészületei befejezésükhöz közelednek. Eddig hatvanegy vármegyéből több, mint háromezer jegyző és nyolcszázhusz segédjegyző jelentette be részvételt. A kongresszust június 4-én délelőtt kilenc órakor tartják meg a fővárosban a városligeti iparcarnokban.

— **Erdélyrészi orsz. kirakóvásárok** június 1-én Kápolnokmonostor, Lekence, Mártontelke, Monóra, Oláhláposbánya, 3-án Bösöd Brád, Zám, Etéd, Márpod, 4-én Szászváros, 5-én Zilah, 8-án Felvincz, 10-én Marosvásárhely, Nagysink, Székelyudvarhely.

— **Gyógynövénygyűjtők tanfolyama** Kolozsvárott. Julius 29-től augusztus 6-ig a kolozsvári gazdasági akadémiában lelkészek és tanitók számára a gyógynövényeszedés módszereinek elsajátítása céljából nyolcnapos tanfolyamot rendeznek. A résztvevők ingyen lakást és 64 korona általányt kapnak. Mindössze husz hallgatót vesznek föl. Előnyben részesülnek azok, akiket a hegyvidéki, felvidéki vagy erdélyrészi miniszteri kirendeltség felvételre ajánl. A fölvételi kérvényeket június 15-ig vagy a kolozsvári gazdasági akadémiához, vagy a miniszteri kirendeltségekhez kell küldeni. Miniszteri engedellyel esetleg olyanokat is felvesznek, akik állami segítséget nem óhajtanak igénybe venni

A névmagyarosítás legújabb szabályai.

A névmagyarosítási szabályokon a belügyminisztériumnak méltányos és szabadelvű gyakorlata az illetőségi bizonyítványra és erkölcsi bizonyítványra vonatkozó lényeges és a nagyközönségre kedvező változtatást léptetett életbe, amely változtatás a névmagyarosítást fölülte megkönnyítván, szükségesnek tartjuk erről a nagyközönséget a névmagyarosítási szabályoknak kivonatos közlésével tájékoztatni.

I. Rendes eljárás

A névmagyarosításhoz rendszerint és az alább ismertetett kivételektől eltekintve születési anyakönyvi kivonat (keresztlevél, születési bizonyítvány), továbbá illetőségi (magyar állampolgársági) és erkölcsi bizonyítvány szükséges.

Ha az apa kér névmagyarosítást és gyermekek vannak, a gyermekeknek születési anyakönyvi kivonatai is csatolandók. Az anyakönyvben a névmagyarosítás bevezetése céljából a házasságlevél is csatolandó.

Akik a polgári anyakönyvnek életbeléptetése után születtek (1895-től kezdve), azoknak polgári anyakönyvi születési kivonatai csatolandók a kérvényekhez.

Akik vallást változtattak, azoknak mind a két születési anyakönyvi kivonatot be kell mutatni, jelesen úgy az eredeti vallás szerintit, mint a fölvevő új felekezet szerinti bizonyítványt.

Az erkölcsi bizonyítvány érvénye csak három hónapra terjed, s kizárólag csak akkor érvényes, ha a tartózkodási hely hatóságától, Budapesten a főkapitányságtól szerzik be.

Az illetőségi bizonyítvány érvénye tíz évre terjed, s az illetőségi hely községi előjárósága vagy városi tanácsa, Budapesten az illetőségi (katonai) ügyosztály állítja ki.

Minden közokmány, a mely a magyar állampolgárságot vagy községi illetőséget igazolja, pótolja a szabályszerű illetőségi bizonyítványt. Így a katonakönyv, népfelkölönkönyv, sorozási behívó, munka- és cselédkönyv.

Ha az illetőségi bizonyítvány kiállítását a hatóságok megtagadják, vagy az illetőségi bizonyítványt és megállapítása nehézségeibe ütközik, az illetőségi bizonyítvány mellőzhető, ha a kérvényező atyja is Magyarországon született, s ez az illető születési anyakönyvi kivonatában a megfelelő rovatban, vagy az atya külön születési anyakönyvi kivonatával igazoltatik. Ebben az esetben a kérvényezőnek magyar állampolgársága a belügyminisztérium szabadelvű és méltányos gyakorlatával vélelmezhető.

Csak eredeti és teljes okiratokat vesznek figyelembe. Hiteles másolatokkal, keresztletésre vagy iskolai beiratásokra kiadott születési igazolványokkal, értesítésekkel, családi értesítővel a kérvények föl nem szerelhetők.

A bélyegmentesség csak szegénységi bizonyítvánnyal szerzhető meg.

Kiskorúak csak szülői vagy gyámi beleegyezéssel magyarosíthatják meg családnévüket. Ha az atya már nem él, a beleegyezést az özvegy anyja adja meg, de ebben az esetben a kérvényhez az atya halotti bizonyítványa csatolandó.

Ősi nemesi vagy értelmetlen nevet a belügyminisztérium nem engedélyez.

II. Kedveaményes eljárás.

Közzolgálatban állóknak nem kell a kérvényükhöz sem illetőségi, sem erkölcsi bizonyítványt csatolni, hanem csak a születési anyakönyvi kivonatot és a szolgálati bizonyítványt. Ez utóbbi kérvénynek hatósági záradékolásával helyettesíthető. Kiskorúaknál a szülő vagy gyámi beleegyezés ebben az esetben is szükséges.

Egyetemi polgárok, állami, községi vagy felekezeti közép-, polgári-, kereskedelmi-, ipari- és elemi iskolák, vagy a nyilvánossági joggal felruházott egyéb tanintézetek tanulói névmagyarosításához elegendő a születési anyakönyvi kivonat, a szülői vagy gyámi beleegyezés, illetve a kérvénynek általuk való aláírása és az egyetemi, illetve igazgatói látamozás.

A teljes utmutatás az Országos Magyar Szövetség központi irodájában (Budapest, VIII., Múzeum-körút 10. ingyen kapható).

Az Országos Magyar Szövetség névmagyarosítási ügyekben teljesen díjmentesen jár el.

Közgazdaság.

— **Komlótermesztők figyelmébe.** Abraham Lajos a következőkre hívja fel komlótermesztő gazdátársai figyelmét a „Köztelek”-ben: Alig bujt ki a komló a földből, máris mozgolódnak a komlókereskedők és elővételeket igyekeznek kötni a komlóra. Igazán örvendetes hallani, hogy a komlótermelők az idén sokkal elővigyázatosabbak s nem egykönnyen mennek bele abba, hogy komlóikat már elővételek után odaadják. Azt már most látjuk, hogy bármennyire jó lesz az 1912. évi komlótermelési eredmény, olcsó komlóárukkal az idén sem szabad számolnunk. Régi komlókészletek ugyanis nincsenek s ezért a sörfőző és komlókereskedő egyaránt örvendeni fog, ha az új üzemidő beálltaig komlószükségletét valamiképp fedezheti. Korai komló iránt nagy lesz a kereslet, az 1912. évi komlónak gyors eladásával tehát senki se siessen. Közvetlen a szedésig nem is tanácsos eladni, ekkor már megfelelő áttekintés nyerhető. A komlót tulajdonképpen csak szedés után kellene eladni. Ez volna az igazi eljárás. A középeurópai komlótermelő egyesületek ujonnan alapított központja is óva int a komló előre eladásoktól

Hirdetmény.

Mátisfalva községre néve az 1892: XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogainak a tkj. könyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztétlen, ez azzal a felhívással tétetik közre

1. hogy mindazok kik az 1886: XXIX. t.-c. 15 és 17 §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5 és 6 §-aiban és az 1891: XVI. t.-c. 15 § a) pontján foglalt ki egészítései is — valamint az 1889: XXXVIII. törvénycikk 7 §-a és az 1891: XVI. törvénycikk 15 § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy a 1886: XXIX. törvény cikk 22 §-a alapján történt törlessek érvénytelenségeit kimutathatják e vegből törleszi kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi december hó 7. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törleszi kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-c. 16 és 18 §-ainak eseteiben ideértve az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítései is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánának, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi december hó 7. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaitak bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog ará

nyának az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. § alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi december hó 7. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket csak a törvényrendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyeiben azokhoz egyszersmind egyszerű masolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnak átvehetik.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1912. máj. 23. án
Bel'a Kálmán s. k.
kir. tszéki albiró,
A kiadmány hiteleül,
DÓSA kir. tklv. ezefé.

Arlejtési hirdetmény

A „Székelykereszturkőri Önségélyző Népbank” igazgatósága egy új épület, mellék épületek és kerítés építésre 1912. év június hó 9-én d. e. 11 órakor a bank jelenlegi helyiségében újabb zárt ajánlati verseny tárgyalást tart.

Felhivatnak pályázni szándékozók, hogy ezen munkálatra szóló ajánlatokat zárt, lepecsételt borítékban „Ajánlat a Székelykereszturkőri Önségélyző Népbank épületére” felirással folyó évi június hó 9-én d. e. 10 óráig az igazgató-elnökhöz annál inkább adják be, mert a később érkezők tekintetbe vétetni nem fognak.

Az előirányzott összeg 17 989 K 85 fillér.

Az ajánlatok biztosítékul a költségetési összeg tíz százaléka készpénzben vagy óvadékképes papírban a bank igazgatóságánál leteendő.

A terv és költségvetés Benkő Mihály jelenlegi községi bírónál a községházánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székelykeresztur, 1912. május hó 28

Lőrinczi István
elnök, igazgató.

Lengyel Samu
pénztáros.

Kiadó lakás

Székelyudvarhelyt, Soly-mossy-utca 15. szám alatt három szoba, konyha és mellékhelyiségek-ből álló lakás kiadó. Bővebb felvilágosítást szíveségből a jobb oldali szomszéd ad.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bor- és gyökéskereskedő.

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

* A székelyek alkotmányának története

különösen a XVI. és XVII. században. Irta: Dr. Konnerth János Németből fordította Balásy Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K. Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vas-kötetben a székelyek ősfoglalását, a Székek fejlődését, feladatát, kapitányait, a hulló-vagy szolgabíró (székbíró), a főkirálybíró, az esküdteteket vagy székülöket, a jegyzőt vagy notáriust, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A három rend, A földönlakók, Székely táma, Székely bánja vára 1562, A darabntok, A két első rend helyzete, lófók, A primorok vagy főnépek, Nemesek, jobbágyok, zsellérek), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, muszály vagy hadi szemléket, a praesidium vagy határőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelhetet korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való meg-

szabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, hadadót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sönordási jogát nagy tudással, kitünő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrásmunka, gazdag adatokkal. Kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt

Eladó zongora

Egy jó karban levő hosszú zongora eladó Székelyudvarhelyt, Szentimre-utca 10. szám

A Talmud magyarul.

Egyre halljuk a Talmud-moralt, Talmud-erkölcsöket emlegetni, bár a legtöbb ember ismeri a Talmudot, nem ismeri éppen azokat a részeket, amelyek a keresztény világot érdeklik s melyeket saját jól felfogott érdekeinek megóvása céljából ismernie kellene.

A Talmud a zsidó rabbiképzők tananyaga, ez az ő teológiájuk. Nincs az a pikáns pornographia, nincs az a rémgeregny, ami ennél érdekesebb lenne.

A Talmud kivonatos, de szöszterinti fordításban most jelenik meg 320 kvartoldalón. Ára 10 korona. Népies kiadás 2 K, 2 drb 3 K, 3 drb 4 korona

Megrendelhető:

„A Kereszt” kiadóhivatalában
Budapest, III. Mátyás-utca 1. szám.

Udvarhelyvármegye Nemes Csádjai.

Szerkesztette: Pálmay József. Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok círcereivel illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat tartalmaz.

1848 eredeti francia angol és amerikai toalettmódel közöl a BUDAPESTI BAZAR egy évfolyamában. Előfizetési ára: negyedévre 2 korona. Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZAR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhely vármegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos leveledpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- és virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélirótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, disztollszárak. Ironok, fekete, szine ironok, notes-ironok, esavariironok (crayonok), zsebiironok, esavariironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlező kréták, szines kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttiszó, titbronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurók, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Danglelő-sipok és orgonák. Monogramok fehérnemű és levedpapirjelzésre. Kézi nyomda. Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdeszkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megye elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notasek), pénztártömbök (Block), dárca és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérők, rajzdeszkák, tolltokok, itatódeszkák, olaj-szefesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, írómappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szönyegszegek, képesok stb.

Betegh Pál könyvnyomtató és könyvkötő-intézete Székelyudvarhely